Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR X. Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., PONDELJEK 31. DECEMBRA (DECEMBER) 1917 ŠTEV.—NUMBER 306.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

VLADA ZASEŽE PREMOGOKOPE.

V [illegible] se pripravljajo [illegible] premogovih [illegible] zvezne [illegible].

REORGANIZACIJA ŽELEZNIŠKEGA OBRATA V CHICAGU.

Washington, 31. dec. V vladnih krogih je splošno mnenje, da bo vlada v [illegible] času vzela vse [illegible] pod svojo kontrolo [illegible]. Ravnatelj železnic [illegible] upravitelj kurivo [illegible] soboto konferirala [illegible] o tem vprašanju.

Washington, D. C. — Železniški ravnatelj McAdoo reorganizira predvsem železniški obrat v Chicagu.

Glavni kolodvori bodo služili vsem železnicam za splošno vporabo, ki se stikaje v Chicago. Načrt je izdelal železniški vojni svet in ga predložil mr. McAdoo v odobrenje.

Če so glavni kolodvori odprti vsem železnicam, tedaj se prometna zmožnost železnic pomnoži za 50 odstotkov.

Ta načrt je bil že predložen železniškim predsednikom, ki so ga odklonili radi individualnih interesov.

Na konferenci železniškega ravnatelja in železniškega vojnega sveta so največ razpravljali o reformiranju prometa na glavnih kolodvorih v velikih mestih, ki je zelo važno, da se promet v železniških središčih vrši gladko in hitro.

ŽELEZNIŠKI VOJNI SVET V [illegible]

Washington, D. C. — Vrhovni železniški ravnatelj McAdoo je podvzel prvi praktični korak s tem, da je sprejel železniški vojni svet v službo, da izdela načrte in jih predloži njemu v odobrenje, ki so potrebni za uspešno in enotno obratovanje železnic.

Na konferenci z železniškimi predsedniki so se na lahko dotaknili tudi finančnega vprašanja. Predsedniki so opisali tajniku McAdoo položaj in mu razložili njih mnenje o vladni garanciji za železniške vrednostne papirje.

O obratnih problemih so razpravljali da široko. Predsedniki so obljubili, da izvrše do pike vsako odredbo, ki jo izda vrhovni železniški ravnatelj.

McAdoo je rekel, da še ni izbral svojega štaba, a ker je bil na konferenci navzoč John Barton Payne, ki načeluje ladijskemu štabu, je dala njegova navzočnost povod raznim ugibanjem.

SLEPI ŽENI UŽITI V BAJTI.

Columbus, O. — Dve slepi ženi, mater in hčer, so našli strašno razmesarjeni in napol sežgani v bajti, ki se nahaja ob cesti, vodeči v prostore Columbus Country Cluba.

Policijski lajtnant Albanese, mrliški ogledник Herskovitz in šerif Slack sodijo, da sta bili umorjeni in da je morilec zapalil bajto, da prikrije zločin. Materni prihranki, ki jih sin ceni na $600, so šli.

Na lobanjah so očividna znamenja, da sta bili zdrobljeni s topim orodjem.

MEHIŠKI BANDITJE EKSEKUTIRANI.

Del Rio, Tex. — Aretiranih je bilo dvajset Mehikancev, ki so bili osumljeni, da so umorili nekega živinorejca v Del Rio. Od teh Mehikancev so bili po poročilu mehiških uradnikov štirje obsojeni na smrt in usmrčeni.

Eksekutirani Mehikanci so bili člani mehiške banditske čete, ki je skozi več mesecev plenila na obeh straneh meje.

Jutri (torek 1. januarja) je praznik Nove leto in zato "Prosveta" ne izhaja.

POTRES PODRL GVATEMALO.

Na tisoče mrtvih in ranjenih pri ponovnem, močnem sunku, ki je uničil glavno mesto srednjeameriške republike.

135.000 OSEB BREZ STREHE.

Washington, 31. dec. — Državni department je snoči prejel brzojav od ameriškega poslaništva v Gvatemali, da se je drugič pojavil potres v glavnem mestu te republike in uničil vse, kar je ostalo od močnih potresnih sunkov na božični večer. 135.000 oseb je brez strehe in na tisoče je mrtvih in ranjenih. Druga mesta v bližini so tudi v razvalinah.

$1,500,00 DEFICITA V SKLADU ZA MICHIGANSKO CESTO.

Chicago, Ill. — Mestni finančni odsek je odkril v skladu, ki ima služiti za razširjenje Michiganske ceste, $1,500,000 deficita, preden se je podal k občinski seji.

Finančni odsek je dognal, da je bilo nad $500000 izdanih za honorarje ekspertov v zvezi za delo, dasiravno niso še pričeli z aktualnim delom. Finančni odsek je takoj imenoval pododsek, ki naj dožene, na kakšen način je bil izdan denar za eksperte.

Vsi troški za eksperte in pripravljalno delo znašajo $570,000, od katerih je bilo $456,000 izdanih v letih 1916 in 1917. Med temi, ki so potegnili prav mastne honorarje, je nekaj ožjih prijateljev mestne uprave.

William A. Bither, načelnik Thompsonove organizacije v tretjem mestnem volilnem okraju, je prejel $16,950 v letu 1916 in $10,625 v letu 1917. Skupaj $27,575 kot advokat za mesto v zadevi zboljšanja in razširjenja Michiganske ceste.

Frank Mesce, prijatelj občinskega svetovalca M. A. Michaelsona, je prejel kot stavbinski ekspert $21,849 honorarja v letu 1917. V prejšnjem letu je sprejel $9,783, torej skupaj $31,632.

Richard G. Schmidt, arhitekt, je dobil za delo, ki je v zvezi z razširjenjem ceste, $44,887.

Roger Faherty, sin Mihael J. Fahertyja, predsednika odbora za lokalna popravila in renovacije, je prejel v letu 1916 kot advokat $6,750, v letu 1917 pa $8,400 honorarja.

Austin J. Linch, neki drugi stavbinski ekspert, je prejel $33,706 honorarja.

Vsi troški za renoviranje Michiganske ceste bodo po izjavi John A. Richerta, predsednika finančnega odseka, znašali $9,000,000, kar pomeni $1500,000 deficita v skladu.

"Pregledati moramo to veliko vsoto, ki je bila izdana za eksperte," je rekel občinski svetnik U. S. Schwartz. "Zdi se, da so nekteri med njimi bolj poznani radi njih političnega dela kot pa sposobni eksperti."

Občinski svetovalec Schwartz je na to predlagal, da se imenuje poseben odsek, ki naj preišče stvar in zniža troške za eksperte pri renovacijskih delih za mesto.

LOKOMOTIVA JE NESLA ŽRTEV DESET MILJ DALEČ.

Goshen, Ind. — Ko je W. Weaver, 30 let star farmar, vozil s kolesjem prek železniškega križišča blizo postaje New York Central železnice, je treščil v kolesalj brzovlak z vso silo. V Elkhartu, deset milj oddaljenem streho kolesja in v nji mrtvega mesto, so našli na lokomotivi Wearnerja. Konju se ni zgodilo nič, le silnega udarca se je ustrašil tako, da se je splašil in so ga našli šele drugi dan.

NEMŠKA UJETNIKA UŠLA.

Salt Lake City, Utah. — Nemška civilna ujetnika Ferdinand Kube in Kartz Wilkins, ki sta bila internirana v Fort Douglasu, sta po poročilu vojaških oblasti pobegnila iz ujetništva.

GENERALI GOVORE O NEDOSTATKIH.

Poveljniki ameriške armade pričajo pred senatnim odsekom o pomanjkanju čobrov in obleke.

ZDAJ SO SE RAZMERE IZBOLJŠALE.

Washington, D. C. — Pred senatnim odborom so bili zaslišani generali, ki so izpovedali, kako so pisarili po vojaško opravo in opremo in kako so čakali na potrebne reči.

Edwin St. J. Greble, poveljnik Camp Bowierja, je pričal, kako je pisaril departmetnim uradnikom in jih bombardiral z brzojavkami, preden je odpotoval v Evropo.

"Večkrat sem protestiral proti temu, da smo imeli v vsakem šestmadnem šotoru v Camp Bowieju po dvanajst mož," je rekel general Greble, "in ko sem dobil nalog, da odpotujem v Evropo, sem pisal vrhovnemu armadnemu upravitelju, generalu Sharpu, in mu razložil razmere v taborišču. Posvaril sem ga, da je dvanajst mož dodeljenih v vsak šotor in prosil za nadaljne potrebščine."

Senator Chamberlain ga je vprašal: "Ali ne mislite, če bi vojni department takoj delal po vaše priporočilo in svarilo, da bi bila epidemija ustavljena?"

"Ne vem, če bi to ustavilo epidemijo, toda ohranil bi marsikaj življenj."

General Greble je nadalje izpovedal, da je vedel, da je nevarno, če je v enem šotoru 12 mož, ko je v taboru 25,000 mož.

"Bili so tako na tesno v šotorih, da niste mogli hoditi med njimi," je rekel general. "Utrudil sem za tem, da dobim več šotorov, preden vanje postavim peči. Ko smo končno dobili več šotorov, smo določili po pet mož v en šotor in poročila o zdravju so bila vsaki dan boljša."

Senator Hitchcock je vprašal generala, če so kaj storili, da se popravijo te razmere.

"Ne, dokler niso izbruhnili dobrci (ošpice)," je odgovoril general.

Senator Chamberlain je vprašal, če bi bile Lavisove strojne puške dobre za vežbanje čet v Franciji.

"Da, dobre bi bile," je rekel general, "želim, da bi jih sedaj imel 300."

General Wright je izpovedal, da so njegove čete sedaj dobro preskrbljene z obleko, manjka jim le olivna obleka, ki je predpisana. Plašče so pričeli prejemati v taborišče z dnem 3. decembra in do 15. decembra so bili vsi preskrbljeni z njimi. Rekel je, da je hotel imeti volneno obleko že zgodaj v septembru.

SENATNI ODSEK JE POZVAL HOOVERJA K ZASLIŠANJU.

Washington, D. C. — Senatni odsek, ki preiskuje sladkorni položaj, je pozval Hooverja, da pride prihodnjo sredo pred odsek. Odsek ga hoče zaslišati o razmerah v sladkorni industriji.

Senator Reed se ne strinja z izjavo kurivnega upravitelja Garfielda, da primanjkuje premoga radi slabih transportnih razmer.

Senator Reed je hotel izvabiti iz priče, da mudarji toliko motujejo v štirih duoh, da lahko krijejo svoje potrebščine in da nočejo delati šest dni. Mr. Colver je dejal, da ne verjame, da je kaj takega splošna navada. K rudnikom ne postavijo pravočasno železniških voz in to po njegovem mnenju povzroča pomanjkanje premoga.

STRAŠEN UČINEK KATASTROFE V HALIFAXU.

Halifax, N. S. — Po najnovejši cenitvi ostane 500 mož, žen in otrok popolnoma in deloma slepih vsled grozne eksplozije municijske ladje. Okoli dve sto sirotnikov ostane popolnoma slepih.

VELIKE RIBE JEDO RIBICE.

Kako se velemesarji pogoltnili male, neodvisne mesarje, ki so jim bili na poti.

OBDOLŽEVANJE PRED ZVEZNO OBRTNO KOMISIJO.

Boston, Mass. — Pred zvezno obrtno komisijo so izpovedale priče, da velemesarji uničujejo male mesarje, ker hočejo velemesarji svoje tovarne za milo, umetna gnojila in druge produkte.

Francis G. Heney, posebni pravni svetovalec za obrtno komisijo je dejal, da velemesarji kontrolirajo mesarsko obrt. Oni pobirajo odpadke pri mesarjih, ki prodajajo meso na drobno, da iz njih izdelujejo produkte, ki nosijo dobiček. Na ta način so gospodarili med mastjo, mesnimi odpadki, perjem in kostmi. Človek, ki je kupil govejo pečenko, je plačal neprestojno visoko ceno za njeni del.

Priče so izpovedale, da so velemesarji uničili vse neodvisne tovarne za milo v Združenih državah. Velemesarji so celo skušali onemogočiti mesnice, v katerih prodajajo meso na drobno. Odprli so velike mesnice na čobrih krajih v velikih mestih, da so veleprodajali distrirali cene, ki so bile nižje kot v drugih mesnicah, v katerih so zakali meso na drobno.

To je stara in resnična taktika [illegible]. Nekatere priče so izpovedale, da so morale obratovati [illegible] obrt, ker jih je [illegible] "trust".

[illegible] iz North Andoverja je izpovedal, da je odklonil ponudbo $[illegible] za njegovo klavnico, ker bila po njenovi cenitvi [illegible].

[illegible] je da so mu ponudili toliko denarja, ko ga je hotel trust spraviti iz obrti. Najprve se je "trust" poslužil navadne metode: [illegible] je višje cene za vojni material, samo mu je proč njegove [illegible] in vlekel proč od njegovih [illegible] z "nagradnim sistemom". Končno je prišel k njemu vsaki zastopnik trusta, ki je dejal, da mu je žal zanj, toda potrebno je, da ga spravijo iz "biznisa".

"In vi ste vztrajali?" je vprašal mr. Heney.

"Šel sem na njegov teritorij za "biznisom", je odgovoril Glennie.

B. J. McCaffrey, ki vodi z njegovim bratom What Cheer Chemical kompanijo, je tudi izpovedal, da ga je "trust" hotel pogoreti iz "biznisa". Vpri se mu je lahka, ker nima visokih obratnih stroškov.

Earl B. Avery je izpovedal interesantne detajle, kakšne tajne metode so pri velemesarjih v navadi. Velemesarji so vsaki teden obdržavali sejo in pregledali so, koliko mesa so prodali mali mesarji na drobno. Vsak mali mesar je imel to številko in če so govorili o njih, so govorili le o številkah.

Za primero je dal: "Mr Jones je bil poznan le pod številko 5. Če se je dogodilo, da je ostal v nedeljem tednu dolžan na mesu Swiftovi kompaniji, tedaj so ta fakt zapisali tudi v knjige drugih kompanij. Če je hotel Jones kupiti meso pri Swift kompaniji, ga ni dobil, ker še ni poravnal računa, toda je skušal kupiti meso pri drugi kompaniji, ga ni dobil radi enega ali drugega vzroka. Kadar je poravnal dolg, je Swiftov računovodja poklical drugo računovodje telefonično in je dejal, "O. K. štev. 5 Swift". In Jones je zdaj lahko dobil meso."

A. K. Keller je izpovedal, kako so ga velemesarji pognali iz biznisa v Bedfordu. Ko je tam zgradil klavnico, so ga vsi pozdravljali z veseljem. Izbral je zanjo prostor poleg svinjakov, da ne bo preveč močan duh prihajal od klavnice. Ali v kratkem času se je vse spremenilo, navdušenje se je polegalo in že slišati nisc hoteli nič o njegovi klavnici. Trust ga je z njegovimi metodami pognal trikrat iz biznisa.

HUDA ZIMA--- PREMOGA MANJKA.

Mrzli val, ki se je zadnje dni razlil čez velik del Amerike, je povzročil velike trpljenje, ker ni dovolj premoga.

50 POD NIČLO V MINN.

Chicago, Ill. — V soboto je pritisnila prava sibirska zima. V Grand Rapidsu, Minn., je kazal toplomer 51 stopinj pod ničlo, v Adirondacku in St. Paulu 28 stopinj pod ničlo, v Duluthu 36 stopinj pod ničlo, v drugih mestih so pa imeli nekaj stopinj pod ničlo.

Poročila izkazujejo, da se je mrzli val razlil od Atlantika do Denverja in da je segal celo doli do Texasa. V Chicagu je kazal toplomer eno stopinjo pod ničlo. Michiganško jezero je strlo polno moč mrzlega vala.

V Vermontu je kazal toplomer 27 stopinj pod ničlo in zaprli so javne šole, ker primanjkuje premoga. V New Yorku in drugih vzhodnih mestih je pomanjkanje premoga akutno. Siromaki silno trpe vsled mraza, pa tudi apartmentne hiše in trgovine grejejo le za silo. Celo v Atlanti, Ga., so imeli občuten mraz.

Iz države Kansas poroča brzojav, da so premogove zaloge v mnogih mestih zelo nizke. Hud mraz je tudi dezorganiziral železniški promet. Vlaki imajo velike zamude.

Šolske oblasti v Detroitu namerava zaprti javne šole, če ne dobe premoga.

Zimo so čutili v soboto v New Yorku. Toplomer je kazal pomoči 8 stopinj pod ničlo. Sila je naj- [illegible]

Temperatura je bila pod ničlo v naslednjih mestih:

Grand Rapids, Minn.	51
Bismarck, N. D.	30
Tupper Lake, N. Y.	40
Brushton, N. Y.	36
Aberdeen, S. D.	35
Devils Lake, N. D.	34
Duluth, Minn.	30
Moorehead, Minn.	30
Fargo, N. D.	30
Watertown, N. Y.	28
Sioux City, Ia.	26
St. Paul, Minn.	22
Utica, N. Y.	22
Omaha, Neb.	20
Lincoln, Neb.	17
Des Moines, Ia.	17
Lacrosse, Wis.	16
Madison, Wis.	14
Green Bay, Wis.	14
Peoria, Ill.	12
Albany, N. Y.	10
Kansas City, Kans.	8
Springfield, Ill.	8
Milwaukee, Wis.	5
New York, N. Y.	6
Boston, Mass.	5

SVETOVNI PREGLED.

Washington, D. C. — Mednarodni poljedelski inštitut v Rimu je ravno izdal pregled o poljskem pridelku za leto 1917. Pridelek Nemčije, Avstro-Ogrske, Bolgarije in Rusije ni vštet v statističnem izkazu.

Pšenice je bilo pridelane 1,664,000,000 bušljev, ali 3.9 odst. manj kot v prejšnjem letu; rži 160,000,000, ali 3.8% manj kot v prejšnjem letu; ječmena 844,000,000 bušljev, ali 0.1% več kot lani; ovsa 2,740,000,000 bušljev, ali 12.1% več; riža 21,319,000,000 funtov, ali 19.7% manj; koruze 3,284,000,000 bušljev, ali 21.4% več; lanenega semena 35,664,000 bušljev, ali 13.4% manj; krompirja 1,119,000,000 bušljev, ali 26.4% več; sladkorne pese 8,992,000 malih ton, ali 7.3% manj; tobaka 1,[illegible],000,000 funtov, ali 5.5% več; vina (na Španskem, v Alžiru in Tunisu) 772,000,000 galon, ali 9.2% manj kot lani.

VREME.

Chicago in okolica: V torek jasno z narastajočo temperaturo. Lahki južnovzhodni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih 24 urah: 7.

DESET DNI ODMORA V BREST LITOVSKU.

Iz Petrograda poročajo, da so se delegatje sedmih glede na pogoje. Poljska in ruske dežele neodvisne, če prebivalstvo odloči.

BOLŠEVIKI PREDLOŽE PROTIPOGOJE SKUPŠČINI.

Petrograd, 30. dec. — Uradno poročajo, da so se delegatje Rusije in centralnih držav [illegible] glede na mirovne pogoje [illegible] vzeli odmor za deset dni. [illegible] liki delegatje so se dogovorili, da dobi Poljska, Litva, Kurlandija in del Livonije in Estonije [illegible] nost, ako prebivalstvo v [illegible] jih tako odloči s splošnim glasovanjem. Rusija izpraznil del Galicije, turški in perzijski teritorij.

Amsterdam, 31. dec. — Iz Berlina je poročajo, da je belgarska vlada pripravljena sklenti mir z Belgijo na podlagi statusa quo, kar se tiče trgovskih in komercialnih pogodb. Vprašanje Dobrudže to ni rešeno.

Petrograd, 30. dec. — Nemški in avstrijski vojni ujetniki [illegible] tukaj shod vojnih ujetnikov, da [illegible] izjavili, da morajo biti [illegible] avstrijski cesar [illegible] Nekl Čeh je [illegible] mirovne pogoje, [illegible] "Imperialistine [illegible] ruski ljudje, da se bi [illegible] gali nadaljevati [illegible] bo Avstrija [illegible] ujetniki na drugo mesto.

Pričakuje kompromis v Vatikanu.

Rim, 30. dec. — Iz [illegible] poročajo, da [illegible] se pravili v [illegible] drugo mesto [illegible] Brest Litovsku ni [illegible] vanj za delegate.

London, 30. dec. — Po vesteh iz Petrograda, ki jih posilja poročevalna "Morning Post", so delegatje centralnih držav pri volili, da prebivalstvo v Alsaciji in Lorenu določi s splošnim glasovanjem, kam hoče pripadati. Vest je navedla nepotrjena in Černinovi izjavi ni omenjeno, da bi se Nemčija izrekla za kaj takega.

Nemški junkerji se jezo.

Amsterdam, 30. dec. — Vse nemški listi ogorčeno obsojajo mirovne pogoje v Carskem Selu. "Taegliche Rundschau" v Berlinu pravi, da nikdar poprej se ni Nemčija ponižala tako globoko, da bi dala vse, kar je bilo plačano s krvjo stotisočev, z zlatom milijonov in z gladom otrok. Ako se sklene mir pod temi pogoji, potem je ententa izvojevala novo večjo zmago in diplomatje so uničili vse, za kar se je Nemčija borila.

Stockholm, 30. dec. — Stalinski, socialni revolucionar in [illegible] rovni delegat v Brest Litovsku, kateri več ne more zastopati Rusije pri mirovnih pogajanjih, je javlja, da pogajanje z Nemčijo pomeni toliko kot izdajstvo. Stalinski pravi, da ako Nemci sprejeli pogoje boljševikov, toda tudi mačijo jih po svoje. On zahteva, da se takoj pretrga konferenca in namesto tega skliče socialistični kongres v Stockholmu, ki naj razpravlja o splošnem miru.

Amerika bo odgovorila na Černinovo izjavo.

Washington, D. C., 30. dec. — Kadar zavezniki in Združene države dobe Trockijevo noto, vsebujočo Černinove mirovne pogoje, ki pa mora priti po priporočanih oficijelnih poteh, tedaj Amerika pošlje odgovor. Mogoče je, da bodo zavezniki osvojili odgovor ameriške vlade za svojega, kakor je bilo v slučaju papeževe note.

Trockijeva nota mogoče prispe potom ameriškega poslanika Francisa v Petrogradu. Odvisno pa je od Wilsona, dali bo upoštevali noto ali ne.

Uradni krogi v Washingtonu imajo informacije, da se Nemčija

(Dalje na 2. str., 2. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicaga) in Canada $3 na leto, $1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo $4.50 na leto, $2.25 za pol leta, $1.15 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries, $4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon: Lawndale 4626.

Datum v oklepaju n. pr. (November 30-17) poleg naslova kaže do kdaj ste vplačali naročnino, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo takoj nazaj, da se vam ne ustavi list.

Leto 1918 — ali prinese mir?

V avgustu 1914 so govorili kajzerjevi Nemci, da bo vojna končana v treh mesecih. Angleški vojni minister Kitchener, ki je že mrtev, je dejal, da bo vojna trajala tri leta.

Pretekli so trije meseci in pretekla so tri leta — vojne pa še ni konec.

V tem času so bili momenti, ki so varali ljudi, da je mir že blizo; napovedali so ga v par mesecih. V Nemčiji in Avstriji napovedujejo mir vsak mesec, a kljub vsemu temu se nadaljuje vojna. Izmenjanih je bilo več mirovnih not in apelov, a vselej je bil grmeči glas topov močnejši od vseh apelov za mir.

Danes stojimo ob zatonu leta 1917 in na pragu leta 1918. Zdi se nam, da je svet danes v najbolj kritičnem momentu vseh treh krvavih let. V starem letu, ki pravkar odhaja v večnost, vidimo epohalne dogodke, kakršnih še ne pomni zgodovina človeštva — medtem pa koprneče gledamo v novo leto, vzhajajoče na krvavem obzorju v podobi velikega vprašaja: Kaj nam prinese?

Tisti, ki delajo zaključke z ozirom na vojno in mir po barometru položaja na bojiščih in razvoja politično-gospodarskih razmer v splošnem, pravijo danes, da leto 1918 gotovo prinese mir.

Kakšen mir? To vprašanje je bolj važno kot pa vse drugo. Mir s porazom zaveznikov ali mir na razvalinah uničene avstro-nemške avtokracije? Ali mir s kompromisom brez zmage na eni ali druge strani in brez večjih izpremembb, kakor je bilo pred vojno?

Kako stoji položaj?

V letu 1917, ki se danes poslavlja od nas, bo beležila zgodovina sledeče epohalne dogodke:

Ruska revolucija! Ruski proletarijat je z mogočnim udarcem vrgel carizem ob tla in Rusija je postala iz najbolj nazadnjaške in tiranske monarhije najbolj demokratična republika na svetu. Revolucija še ni dovršena in tekom svojega burnega razvoja je mlada, svobodna Rusija stopila začasno iz vojne.

Vstop Združenih držav v vojno. Velika severnoameriška republika je stopila na stran zaveznikov, da pomaga premagati kajzerjeve armade in uničiti z orožjem pruski militarizem, ki je večna nevarnost za svetovni mir.

Ta dva dogodka sta najvažnejša ne samo v letu 1917 ali vseh treh letih, temveč v zadnjih sto letih odkar je francoska revolucija strla fevdalizem. Z rusko revolucijo in vstopom Amerike v svetovni konflikt je vojna naenkrat dobila drugi značaj. Osvojevalne aspiracije na strani entente, imperijalistične težnje carizma in kapitalizma so se naenkrat umaknile novemu bojnemu geslu: **Za demokracijo proti avtokraciji!**

Revolucionarna Rusija je ustanovila princip: Mir brez aneksij, odškodnin in s samoodločevanjem narodov; z druge strani je podkrepila ta princip Amerika z izjavami Wilsona, da se ne sme nobenega naroda siliti pod vlado, katere ne mara in da mora ljudstvo v Nemčiji ne pa kajzer jamčiti za bodoči mir. In ostale zaveznške države so začele popuščati in z vsakim dnevom bolj naraščajo glasovi za demokratični mir.

Drugi dogodki v letu 1917, ki bodo vplivali na položaj v letu 1918, so: Zbližanje zaveznikov v vrhovnem vodstvu svojih armadnih sil; poraz Italije na slovenskih tleh in invazija Benečije; padec Bagdada in Jeruzalema, kar znači, da se kajzerjevi načrti za carstvo od Severnega morja do Perzijskega zaliva vedno bolj izpreminjajo v prazne sanje; ponesrečena kampanja kajzerjevih submarink.

Kakor danes stoji položaj, se bodo vršile velike in krvave bitke na zapadni in italijanski fronti vso zimo in zgodnja spomlad bo doživela gigantične ofenzive na Francoskem z ameriškimi armadami v akciji.

Ako se medtem ne zgodi ničesar važnega v Nemčiji in Avstriji — ustaja proletarijata, česar ne smemo izključiti — tedaj bo Nemčija v nastoplem letu napela vse svoje sile, da zavda zaveznikom uničujoč udarec na zapadu in v Italiji poprej, preden pride Amerika z vso svojo silo na bojišče. Toda zavezniki ne bodo spali. Oni vedo, kaj dela Nemčija in pripravili se bodo za sprejem. Kajzer več nima tiste moči, da bi zdrobil angleške in francoske armade in medtem bo udarila Amerika, ki zaobrne položaj.

Nismo preroki in ne maramo biti. Ali položaj v sedanjem kritičnem momentu spričuje, da bo leto 1918 prineslo človeštvu še večje dogodke in večje izpremembe, kakor jih je 1917. Dosedanji razvoj vojne nam kaže, da se mora končati s socialno revolucijo v Evropi in posledice bo občutiti v Ameriki in po vsem ostalem svetu. Poraz Nemčije, kajzerske in avtokratične Nemčije je neizogiben, kakor tudi njene vazalke Avstrije. Vprašanje je le, od katere strani pride prej poraz: od zunaj ali znotraj?

Vojna bo stria avtokracije in kapitalizem po vsem svetu in mir, ki se bo skrival za krvavimi oblaki, bo začetek nove dobe, dobe prerojenega človeštva.

Ali bo leto 1918 začetek te dobe?

Upajmo!

Ako bo, tedaj si lahko po vsi pravici in iz globočine srca voščimo:

SREČNO NOVO LETO!

DOPISI.

Rockyford, Wis. — Bil sem naročnik te vzakovrstnih slovenskih listov, a dosedaj se mi ni nikoli zdelo, da bi kaj pisal. Sedaj pa sem prepričal sem, da je list [illegible] v duhu zavednega delavstva in te poti naj gre. Slovenci v tej naselbini smo pač dali [illegible] razširjajte list med rojaki [illegible] te jim, da je Prosveta najboljši slovenski dnevnik, vsem, da se ga vsestransko podpira.

Prepričan sem, da vsakdo, ki se na te line navadi in ga tudi [illegible] mu bo gotovo [illegible] ko je, da ga čitajo, ne [illegible] imajo mnogi navedbe in [illegible] vsestranske kritizirajo, [illegible] sumom in potem vsako svoje dobro prevdarite, predno [illegible] obsodbo.

Dobri časopisi so vsekakor [illegible] rodu za izobrazbo [illegible] ve sredstvo. Iz [illegible] se [illegible] be, pa se boste lahko [illegible] čali. Tisti, ki mnogo [illegible] več vedo in imajo [illegible] znanja, čeprav je bolj [illegible] toda bolje je nekaj kot nič. [illegible] tega ima dosopisja nalogo, da [illegible] znanja javnosti o vsem [illegible] dnevnih dogodkih. In je [illegible] važno, da se [illegible] ni o stvareh, ki [illegible] ali v oddaljenih [illegible] na ta način upogled [illegible] da bi bilo potreba [illegible] ja v kraj.

Za nas delavce je [illegible] no vprašanje. Kakšno [illegible] podpiramo. Imamo [illegible] stov, ki so nam sovražni [illegible] jo proti delavstvu [illegible] ki in ga napadajo. Ob [illegible] delavskih bojev, ko se delavstvo nahaja v stavkah, hitro spoznate, kateri so nam prijateljski listi. Kar je delavstvu resnično naklonjenih, tisti so nam seveda še tako vsi mani. Nekaj jih je, ki ne kažejo prave barve in obračajo plašč po vetru, kakor jim že bolj kaže. To velja v splošnem za angleško plačane liste.

Želeti je, da bi se list Prosveta kar najbolj razširil med slovenskimi rojaki. Mnogo ledine je še treba razorati v naši naselbini. Vsled tega moramo delovati na to, da se med nami udomači list, ki bo vzbujal med rojaki zanimanje za javno življenje da ne bomo vedno zadnji med zadnjimi. Rojaki le čitajte iz drugih slovenskih naselbin! Koliko življenja je v njih! Imajo raznovrstna izobraževalna društva, svoje slovenske domove, v katerih imajo svoje prostore dramatični klub pevske društva čitalnice itd. Toda oni! Ne vedno streme po še večjih uspehih in po večji izobrazbi. Delujejo tudi za interesi slovenskega naroda v Ameriki in v stari domovini.

Ker so po večini organizirani tudi strokovno so delavske razmere, kar se tiče plače in drugih delavskih pogojev, mnogo boljši kot pa v krajih v katerih rojaki takorekoč spe in se le semintja nekoliko pritožujejo ob enem pa zvrhajo krivdo na popolnoma nedolžne osebe.

Sami smo si krivi! Če se ne bomo sami zavzemali za naše koristi, kdo drugi se bo? Ne rečem, da nam ne bi šli rojaki po drugih slovenskih naselbinah na roko, ravno tako tudi slovenski časopisi, toda z delom moramo pričeti sami, prav tukaj v naši naselbini, predno nam sploh more koristiti kaka pomoč od zunaj.

To naj bo za enkrat dovolj. Želim, da bi se tukajšnji rojaki začeli oglašati in povedali javnosti, da smo tudi tukaj Slovenci, da smo tudi tukaj strumno po krokarji in napredni. Oglašajte se [illegible] v Prosveti, da s tem [illegible] [illegible] s večjimi mesti.

[illegible] Novo leto želim vsem naročnikom Prosvete in rojakom ki delujejo za napredek.

J. Rožek.

Pismo naših vojakov.

Camp Taylor, Ky. — Ni moj namen opisovati življenje v taborišču, ker so ga že dovolj opisovali naši fantje, ki so nastanjeni po raznih taboriščih, tako da je rojakom v splošnem precej dobro znano podobo življenja razmer v naših vojakov.

Iz vojaških pisem, ozirma dopisov časopisarjev, da se razmere [illegible] kakor je že v slovenskih listih. Nekateri se zelo povoljno izražajo, drugi se zopet pritožujejo, ker je to in ono. Seveda je tudi mnogo odvisno od razmer, ki tudi tukaj v vseh taboriščih znake in pa kako vpoje je človek. Tudi prevdevanje igra tu svojo ulogo.

Kar se mene tiče, se mi slovenske ne izpačajo, pritoževanje pa je manj. Po mojih dosedanjih izkušnjah sem spravidel, da je [illegible] vojakov največji sovražnik, ki povzroča med vojaštvom številne bolezni in drugo [illegible].

Od dnem, ko so poslali prve čete izobražencev prvega poziva, so se dogajale razne nerednosti, posebno v kuhinjah. Kuharji niso [illegible] zadosnih izkušenj in polno [illegible] je bilo v večih krajih že poveljujoče vodstvo. Sedaj je v tem oziru mnogo bolje, ker kuharji [illegible] in [illegible] kdo ve v taki nevarnosti.

O božičnih praznikih so dobili vojaki štirinajstdnevni dopust, katerega sem bil jaz deležen že teden poprej.

Ta priliko sem porabil za obisk mojih prijateljev v Nekomisu, Ill. Prijatelji so mi šli ves čas moje bivanja med njimi v vseh ozirih na roko, za kar se jim na tem mestu najtopleje zahvalim. Darilo, katerega sem prejel od vas, me je naravnost presenetilo, tako da sem bil nesposoben spregovoriti kako besedo v zahvalo ob času slovesa. Težko mi bo vam povrniti vašo naklonjenost napram meni, toda verjemite, cenjeni sodrugi, da čutim z vami. Moja želja je, da bi se pri zopetnem snidenju nam ne bilo treba več poslavljati.

Well, samo še par minut imam časa, vsled tega moram zaključiti. Treba bo iti na veselišče.

Rojakom širom Amerike voščim srečno Novo leto, posebno že pevcem v Nekomisu.

Martin R. Bezel.

Camp Sherman, O. — Precej dolgo se že nisem oglasil. Morječe mislijo drugi čitatelji Prosvete, da sem že odšel nad Izajerja, pa sem še vedno tukaj v taborišču Sherman med številom Slovencev. Počutimo se že dovolj dobro.

Toda danes pa nisem nič kaj dobre volje. 30 odstotkov vojaštva je odšlo na počitnice za božične praznike. Jezi me, ker nimam iste sreče, da bi bil eden med njimi. In [illegible] pomislim, da mi je [illegible] roža" iz Collinwooda [illegible] za gotovo pridem, ker [illegible] dva veselici in ne [illegible] vse. Ali sedaj moram biti [illegible] medtem ko se drugi zabavajo doma [illegible] po svoji postelji in telim [illegible] debele kot bob. Poskušam [illegible] ti ali misli mi uhajajo tja proti ženam Collinwooda. Slaar pem obetajo, da nam bodo pripravili lep in pomenljiv božič, tako da bomo pomnili, kakšnega leta smo ga praznovali v Chillicothe. Kaj vse se nam utiši pripraviti, sedaj še ne vem.

Miklavž je prinesel nekoliko gorke jopice, ki jih je poslal "Ameriški rdeči križ." Tudi za božič nam obetajo nekaj lepega.

Zadnji teden smo imeli zelo mrzlo vreme. Padlo je tudi 10 palcev snega. Ves ta čas smo bili doma pri gorki peči. Le redkoj je bilo prisodelih od [illegible] ter je morali nakladati premog. Tudi tu smo občutili pomanjkanje premogov. Sedaj je vsaka [illegible] gorkeje, potegnil je gorak veter in sneg je izginil pred [illegible] dnevi. Sedaj imamo [illegible] polno vode in blata. V sedanjih dneh je prišlo sem veliko število [illegible] vojakov.

Tudi Janko Kopač bi [illegible] pogledal, pa bo [illegible] [illegible], nego [illegible] stanoval, bo [illegible] [illegible]. Sedaj, drugi Janko, [illegible] tiste lilije in [illegible] v zavetvo kakšne [illegible] ali pa prvaši na "fence". Ej — dobro je, [illegible] ti, da se bo [illegible] v zalje v Collinwood. Vem, da tisti "fence" med Cleveland in Collinwoodom ni [illegible] [illegible], ki se lahko [illegible] po [illegible] "[illegible]." Ko odideš, be [illegible] v Collinwoodu. Ko pridem jaz, ti bo [illegible] z Dunom [illegible] in ti pokazala s [illegible] [illegible].

Kako bomo [illegible] [illegible] praznike, bom [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

VESTI Z BOJIŠČA.

London, 31. dec. — Vojni stan poroča, da so Nemci včeraj ponovili napad na dve milji dolgi črti južnozapadno od Cobrain. V sredi so bili odbiti, toda na obeh koncih so pridobili nekaj tal v angleških pozicijah. Bitka se nadaljuje. Obenem so Nemci izvršili več lokalnih napadov južno od St. Quentina in pri Verdunu. Pariz poroča, da so bili vsi napadi odbiti.

Zapadna fronta.

London, 30. dec. — Vojni stan javlja o topniških bojih južno in zapadno od Lensa in vzhodno ter severnovzhodno od Ypresa. Angleški avijatiki so vrgli več kot sto bomb na tri sovražne eroplanske postaje severno od Lilla.. Sedem nemških eroplanov je bilo uničenih in Angleži pogrešajo tri.

Pariz, 30. dec. — Razen topniškega boja pri Verdunu in spopadov med stražami severno od Chemin-des-Dames ni nič novega. Francoski letalci so uspešno bombardirali nemške postaje blizo fronte.

Iz Berlina poročajo o manjših spopadih brez kakih izprememb.

Italijanska fronta.

Rim, 30. dec. — Na vsi fronti so bili včeraj topniški boji in vzajemna aktivnost med patruljami. Sovražni avijatiki so metali bombe na odprta mesta Treviso, Belluno, Castelfranco in Paduvo. V zadnjem mestu so bombe usmrtile trinajst oseb in ranile 16. V drugih mestih ni bilo nesreč.

Berlin (via London), 30. dec. Italijanski napad na višine vzhodno od gore Tombe je bil odbit.

Balkansko bojišče.

Pariz, 30. dec. — Včeraj so oživeli boji severnozapadno od Bitolja in v okolišu Doiranskega jezera.

Palestina.

London, 30. dec. — General Allenby javlja, da so angleške čete zadnji petek napredovale dve milji na trinajst milj dolgi bojni črti. Angleži so okupirali hribe Ras Arkub in Es Suffe, štiri milje severno od Jeruzalema in eno miljo od jeriške ceste. Daljše sta padla Ansterem in Kuiundija, šest milj severno od Jeruzalema.

Iz Amsterdama poročajo po nemških virih, da je prevzel nemški general Falkenhayn vrhovno poveljništvo turške armade v Palestini, ki je pojačana z nemškimi četami. Pravijo, da ima 65,000 mož. Falkenhayn menda namerava pričeti ofenzivo z namenom, da reokupira Jeruzalem.

Ameriški pokončali submarinko.

London, 30. dec. — Ameriški oboroženi parnik je uničil nemško submarinko z dvema streloma, ko se je približala 1500 jardov. Boj je trajal dve sekundi in submarinke je bilo konec.

Boston, Mass. — 30. dec. — Ameriški mornarji, ki so dospeli sem, svedočijo, da je dvanajst ameriških razruševalcev pred nedavnim zajelo štiri nemške submarinke, ki so jih pripeljali v francosko pristanišče. Potapljače so bile ujete brez boja. — Par dni pozneje je priplula sovražna submarinka v francosko luko z belo zastavo na krovu. Pomorščaki so ubili kapitana in se podali Francozom.

Trije angleški razruševalci potopljeni.

London, 30. dec. — Admiraliteta javlja, da so trije razruševalci prejšnjo noč trčili ob mine blizo holandskega obrežja in se potopili. 198 mož je izgubilo življenje.

General Sarrail pod obtožbo.

Pariz, 30. dec. — Francoski general Sarrail, vrhovni poveljnik zavezniške armade v Macedoniji, kateri je bil nedavno odstavljen, je zdaj na poti v Pariz. Sarrail bo postavljen pred vojno sodišče pod obtožbo, da je v jeseni leta 1915 prezrl povelje generalnega štaba, ki mu je ukazal, da napade Bogare ob času, ko je Rumunska napovedala vojno. Sarrail je dobil veliko pojačanje čet in municije za odrejeno ofenzivo, ki je imela namen zadržati Bolgare in Nemce, da ne bi napadli Rumunjcev od južne strani. Dan ofenzive je prišel, toda Sarrail ni izvršil povelja in njegova armada je bila neaktivna v najbolj kritičnem momentu, ko je Mackensen prodiral v Dobrudžo.

Zdaj so odkrili, da je bil Sarrail v zvezi s Caillauxom, katerega dolže veleizdajstva in ki je bil pred nekaj dnevi suspendiran iz zbornice.

ANGLIJA NAZNANI NOVE MIROVNE POGOJE.

(Nadaljevanje s prve strani)

silno trudi pridobiti Italijo za separatni mir na temelju ruskih pogojev. Mirovna propaganda v Italiji je zopet v polnem tiru odkar so se Nemci ustavili ob Piavi.

Težko je verjeti, da bi zavezniki v tem času upoštevali mirovno ponudbo centralnih držav na podlagi statusa quo. Poleg Alzacije-Lorene imajo zavezniki v načrtu razpad Turčije, razne teritorijalne izpremembe na Balkanu in združitev Poljske. Ne ve se, dali bodo zavezniki še zahtevali, da dobi Italija "neodrešene" pokrajine.

London, 30. dec. — Lloyd George je izjavil v pismu, ki ga je poslal konvenciji angleške delavske stranke, da ima angleška vlada pred očmi objavo svežih mirovnih pogojev. Georgeva izjava se smatra za oficijelni odgovor Anglije na mirovne pogoje Nemčije, ki jih je podal grof Černin v Brest Litovsku.

George je dejal v svojem pismu:

"Vprašanje sveže objave naših mirovnih pogojev nam je vedno pred očmi, ampak objava mora biti v sporazumu z našimi zavezniki. Dosega ciljev, za katere se bore zavezniki, je neobhodno potrebna za bodočo svobodo in mir človeštva. Anglija se bori za idejale, radi katerih je stopila v vojno in nikdar nisem bil bolj prepričan kot sem danes, da cilji zaveznikov niso imperijalistični ali maščevalni, temveč streme po svobodi in miru človeštva."

Delavska konvencija je včeraj soglasno sprejela resolucijo, ki odobrava Wilsonove mirovne pogoje. Resolucijo je ognjevito zagovarjal socialist Arthur Henderson, ki je v svojem govoru zahteval, da mora Anglija ponovno objaviti mirovne pogoje in sicer v soglasju s principi Amerike kot jih je podal predsednik Wilson.

Henderson je rekel med drugim:

"Vojna postaja boj med starim in novim sistemom vlade. Tajna diplomacija in prislina vojaška sila se ima odpraviti. Zavezniki moraje izjaviti, da ne mislijo uvesti nepotrebnega zida okrog posamezna ljudstva. Nemška zavojevalna politika se mora uničiti demokratizirati in militarizem mora biti splošno odpravljen.

Delavstvo se mora prepričati, ali je Nemčija pripravljena sprejeti delavske mirovne pogoje. Ameriško ljudstvo se bori za organizacijo narodov prej kot za vse drugo."

Hendersen je omenil Carsonove besede, da sta Turčija in Avstrija že siti vojne in vprašal je, zakaj Anglija ne izrabi prilike, če je tako, kakor je Nemčija izrabila priliko v zadevi Rusije. Redel je: "Zakaj se ni Anglija približala Turčiji z enakim namenom za premirje in separatni mir? Ali je bolje, da smo vzeli Jeruzalem s silo? Ali se je čuditi, če Rusija in celo Amerika sumi o nas, da stremimo po aneksijah? Delavstvo zahteva, da angleška vlada jasno pove, kaj so njeni cilji, ako hoče, da bodo delavci še žrtvovali za njo. To ne pomeni, da smo pacifisti. Angleško delavstvo ne mara, da bi Nemčija prišla v ligo držav, dokler je še pijana svojih militarističnih uspehov, toda delavstvo zahteva, da zavezniki povedo odprto, da se borimo za ideale in načela, ne pa za aneksije."

Konvencija je sprejela spomenico, v kateri izjavlja organizirano delavstvo v Angliji, da podpira vojno za demokratiziranje sveta in da ne sme biti prisilnih aneksij. Delavstvo zahteva povrnilo škode v invadiranih teritorijih, kot so Belgija, Poljska, severna Francija in Balkan, na stroške Nemčije. Spomenica se bavi tudi z Alzacijo in Loreno, Balkanom, Italijo in z nemškimi kolonijami.

Francoski delavci podpirajo ruske pogoje.

Pariz, 30. dec.—Tukajšnja konferenca delavskih strukovnih unij je sprejela resolucijo, s katero odobrava mirovne pogoje ruskih socialistov (bolševikov). Resolucija ne omenja Alzacijo-Lorene.

Angleški lordi se ogrevajo za Černinovo izjavo.

London, 30. dec. — "Daily News", ki so gorko odobrile znano odprto pismo lorda Landsowna, pišejo, da bi angleška javnost ne smela tako zavračati Černinovih mirovnih pogojev, kajti to je tista napaka, na katero čakajo nemški diplomatje. List pravi, da je Černinova izjava namenjena vsem zaveznikom in ne samo Rusiji in zato bi jo morala ententa upoštevati.

Francija je za boj do zmage.

Pariz, 30. dec. — Francoski zunanji minister Pinchon je dejal v zbornici, da se Francija ne more ozirati na izjavo Černina, ki ponuja predvojni mir.

Pinchon je dejal: "Francija mora zmagati, da zasigura svetu mir v znamenju bratstva in pravičnosti. Mi hočemo, da Nemčija izprazni okupirane pokrajine in povrne vso škodo, ki jo je storila; dalje hočemo, da Nemčija povrne Alzacijo in Loreno in jamstvo hočemo za stalni mir v bodočnosti. To jamstvo pa more dati edinole mednarodna pogodba — organizacija narodov. Alzacija-Lorena ni samo naše temveč svetovno vprašanje; ni teritorijalni temveč moralni problem in od rešitve tega problema zavisi, dali bomo imeli trajni mir ali ne. Francija je v direktnem sporazumu s predsednikom Wilsonovi za ligo držav po vojni. Kakor ni Wilsonov namen, tako ni tudi naš, da bi uničili nemško ljudstvo. Vsi zavezniki so potom svojih zastopnikov v Petrogradu obljubili Rusiji, da bodo revidirali svoje pogoje v svrho stalnega miru čim bo v Rusiji, redna vlada, ki bo izražala splošno voljo ljudstva. Zavezniki zdaj ne morejo priznati vlade, ki je sklenila premirje, ne da bi se prej posvetovala z njimi."

Ko je Pinchon končal, je zbornica podprla njegovo izjavo s 411 glasovi proti 90.

Mirovno pogajanje pretrgano za deset dni.

Petrograd, 30. dec. — Delegati centralnih držav v Brest Litovsku so sprejeli predlog ruske delegacije, da se mirovno pogajanje pretrga za deset dni. Pogajanje se ponovi 4. januarja v kraju, ki ga ni določen. Ruska delegacija se je vrnila včeraj v Petrograd.

Leon Trockij pripravlja novo noto na zaveznike, v kateri jih bo znova poziral, da pošljejo poslance na mirovno konferenco. Obenem pripravlja poslanico na delavstvo vsega sveta.

Rusija želi novi vojni.

Petrograd, 30. dec. —Med boljševiki tinja upanje na hiter mir za katerega so se navduševal v začetku svoje vlade. Program boljševikov zahteva takojšen mir, toda dogodki zadnjih dni kažejo, da se ta zahteva ne bo še izpolnila v doglednem času. Komisarji boljševiške strake so postali pesimistični in odprto pravijo, da je sedanej pogajanje zaman.

Zdaj imajo boljševiki drugi načrt. Ako pade zahteva za mir brez aneksij in odškodnin ter na podlagi samoodločevanja narodov, jim drugega ne kaže kakor nadaljevati vojno, kajti sprejetje kajzerjevih pogojev bi pomenilo za nje politično smrt. Skratka boljševiki bodo predložili nemške protipogoje ustavodajni skupščini in se s tem izognili odgovornosti. Trockij je dejal včeraj, da naj skupščina sprejme ali zavrže protipogoje.

"Izvestja', glasilo sovjeta, poroča, da je zdaj v Petrogradu 400 delegatov za skupščino in socialni revolucionarji imajo večino. Na podlagi tega dejstva namiguje ta list, da je pravično, če so socialni revolucionarji zastopani v kabinetu in skupščina naj reši vprašanje miru in nosi odgovornost za vse vklepe. Obenem pozivljajo "Izvestja" Trockija, da naj po predložitvi poniževalnih nemških protipogojev predlaga, da skupščina mobilizira revolucionarno armado, ako odreče protipogoje. V tem slučaju je pa potrebno edinstvo vseh strank, kadetov kakor kozakov, če je treba rešiti čast ruske revolucije in obraniti republiko.

Kajzer grozi boljševikom.

London, 30. dec. —Iz Petrograda poročajo, da vlada panika v taborju boljševikov. Razneslo se je govorica, da je nemška vlada zagrozila sedanji vladi v Petrogradu, da bodo nemške čete zasedle razne strategične pozicije v Rusiji, ako boljševiki v dolgem roku 10 dni ne pridobe zaveznikov za mir. konferenco. Ako je to res, potem hoče kajzer na vsak način izsiliti mir s pooredovanjem Rusije.

Neutralna časnikarska agentura v Petrogradu javlja, da je Trockij rekel v svojem govoru pred petrogradsko garnizijo: "Ne pozabite, da mir še ni sklenjen in zato je treba obdržati našo bojno fronto.' Garnizija je nato sklenila, da se pošljejo čete v kraje, kjer so strategične postojanke.

Čudna prerokba. — A.: "Kakor slišim, ima kajzar pri "Beli mački" vedno manj gostov!"

B.: "To ni nič čudnega, ker svoje bčer dela vedno mlajšo in vinu vedno starejše kot ste v resnici!"

BAD BI ŠVEDEL

kje se nahaja Frank Mezak doma iz Stedorah, občina Leskovec na Gorenjskem. Pred petimi leti sme bili skupaj v Superior, Wyo., sedaj pa ne vem kje se nahaja. Cenjene rojake in čitatelje prosim, da bodo ve se njegov naslov, da mi ga naznanil, se bor bom zelo hvaležen; ali pa naj se mi sam prijavi na naslov: Joseph Grosar, P. O. Box 655, Livingston, Ill.

KAJKE VRSTE IZ GRADA, VINA IN PIVA

Kajke vrste 10c
"La Belle" 10c

SLAVIAN GRAB CO.
AURORA, MINN.

Dr. Koler
NEVARNI ZDRAVNIK
Od mnogo v. Pittsburgu, Pa.

Vse zadeve, ki pripadajo pisarnici, naj se pošljejo na naslov:
Dr. Koler, 308 Grand Ave., Pittsburgh, Pa.
Telefon samo enkrat zvoni.

Indijanski zdravnik

Vsakega bolnika, ki pride k njemu na zadnjih bolezeh ali odpravljanje bilo bi mogoče popolno ozdraviti. Ne bo nobenega vse poskusil in zamanje dobil bolnik, ki pride k njemu. Ne bo nobenega zdravnika, ki bolnika ozdravi, kakor ta zdravnik. Ne bo nobenega zdravnika, ki bolnika ozdravi, kakor ta zdravnik. Ne bo nobenega zdravnika, ki bolnika ozdravi, kakor ta zdravnik.

Pozor, drage, ako mislite, kako ste bolni, ali ako vas prej zdravi je bolna dolgo vas je zdravil, ker ne bolnim poznali, da vam zamorejo vsakdo vam je ako vas zdravi.

POPOLNOMA! Ta gospa bodo dobro znane zadovoljni v kraj. Kako bo prišla na bolnika vsi oblasti o mnogo, bolnikov ali bolje kaj ... Ako kaj ... ali ... v kraj, vsaka, bolnika v kraj, bolezni, ako bolni ... ali ... ali ... ali ... v kraj. Ako je vsi ... ali ... ali ... ali

TRIJE RODOVI.

Nadaljevanje in nekoliko dej. — Spisal Engelbert Gangl.

(Nadaljevanje.)

"In kaj si imel od tega? Zaprli so te! To je bilo vse!"

"Zaprli! Saj so tudi tebe!"

"Vem! Saj mi je še danes tisti smrad v nosu! Pa saj so Ilije tudi, čeprav je bil svoboden Američan, kakor se je trkal na prsi! Svoboda sem — svoboda tam, bodi Peter — bodi Pavel, iz Evrope — iz Amerike„ kadar pobiješ komu šipe — hajdi v luknjo! To ti je vsa modrost!"

Na družbo je legla nekaj neprijetnega. Bili so spomini na mračne dni. Možje so utihnili. Čulo se je, kako so puhali iz pip.

"Bogve, kako je z Markom?"

To vprašanje prekine molk.

"Žena je pravila oni dan moji ženi, da mu ni nič hudega. V zaporu se peča z rokodelstvom, z mizarstvom, šel se ne motim," je pripovedoval eden. "Tako bo vsaj nekaj znal, ko pride zopet na svobodo. Saj pride kmalu, to jesen poteče njegova kazen."

"E, dobro je, da človek kaj zna. Lažje bo živel nego mi!"

"Dobro je, dobro, da kdo kaj zna," pritrdijo nekateri.

"Vidite, zato se mi ne zdi pametno, da smo na tisto leto upirali Zavinščaku, ko nas je zažel nagovarjati, naj si postavimo kolo v vasi."

"A jaz mislim drugače," se oglasi eni, ki je prej bugnil s pesmi.

"Kako misliš?" se vprašajo sodeč.

"Tako mislim, da je ten bolje za človeka, čim manj ma in ve."

"Poglavitnega se navrž najtrdnejši ljudje," se zasmeje moč, ki je govoril v kolu.

"Jaga ne vem, kar imam ene zerce. A teže mi je to trdim, da mi nič ne pomaga to in ta mnenje, ako nimam sredstev, da bi si pomagal do tega in tega, kar mi pomaga ali o čemer mi govori mnenje."

"Glej, tako si nerazumnik, da bi ti moral tvoj gin, ako ti ga pokažem, ako ti ga pokažem, zdaj ga vzemimo: Ti prodaj dvanajst vedro vina, vedro po dvanajst goldinarjev. Koliko si pripravil?"

Moč šteje na prste in govori: "Dvanajst je desetkrat dvanajst in deset, je dvajset, dve je štiri, in dvajset in štiri je štirinajst, in dvajset je deset in štirinajst, je štirinajst, in štiri — ne! — in dve je štirinajst, štirinajst in . . ."

"He, ali ga vidite?" se zasmeje prvi.

"Počakaj" pravi ta, "zdaj sem šele pri treh, jaz sem!"

"Ako se izrabumaš do štiri ujutraj! In ko . . . [illegible] . . . ?"

"Ne, ne! Pero v roke in pišl!"

"Ko si enak!"

"Vidiš, kako je dobro, ker nič ne znaš! Peter je zatajil Kristusa trikrat, prodan je potem trikrat zapel, a ieto bi opakarli kujec stokrat, ta petelin ne bi treba nikt nikrat odpreti ključa! To pa vse zategadelj, ker nič ne znaš, ker pomenkuje samo odsunaj. — Glej, to je tako-le: Imaš vedro vina po dvanajst goldinarjev je revež, koliker je desetkrat dvanajst, in to je desetkrat deset, kar da sto, a desetkrat dve je dvajset. Skupaj: stoindvajset! Odštej jih, prijatelj, in vino je tvoje!"

"Dobro! Res je!" so pritrdili drugi.

"Vidiš, pa še lažje bi bilo tvojemu žantišu kopetniku, če bi vsaj ene hlače raztrgal na šolskih klopeh!"

"Kako bi bilo?" so vprašali nekateri.

"Tako-le! Pogledal bi v srak in bi dejal: desetkrat dvanajst! K dvanajstim pristavim ničlo, pa imam stoindvajset!"

Pipe so obvisele možem v ustih; radovedno, zavzeto so gledale oči.

"Ha, ali zdaj vidiš, kako je dobro, če človek nič ne ve!"

"Take reči so že koristne, ne rečem!" se je logovarjal oni, "ali drugo, bi mislil, da je vseeno, če človek zna ali ne."

"Pa povej kaj takega!"

"No, tako na primer . . ." je pomišljal moč, "na primer . . ."

"Tako na primer," mu je pomagal oni, "tako na primer, kako se preganjajo čarovnice — to je pač veseno, če človek zna ali ne — zato ker čarovnic ni! Ali to pa že ni veseno, če človek zna ali ne, kako je preganjati trtno uš. To je resnica, čista in gola, brez vsakega primeska laži, ker ni nobenega znanja, ki bi ne koristila človeku!"

Mož je nekoliko pomislil in nadaljeval: "A vse, kar znaš, moraš uporabljati s pametjo. Kar je gospodar v hiši, to je pamet v glavi. Ako veš, kako žive bogati ljudje, ne boš izkušal živeti njim enako, ker nimaš zato sredstev. V enem tednu poženeš po grlu ves imetek, in potem je konec tvojemu gospodstvu. A če znaš pametno gospodariti in računati, bo rastel tvoj imetek, da boš lahko plačeval davke in ti bo še kaj ostajalo, da ne bo hiša brez okroglega. V zemlji je mnogo zakladov, a neuki človek jih ne dvigne, ker jih ne zna dvigniti. Ako ne znaš ravnati s plugom, ti nič ne pomaga, če imaš še toliko lepih lemežev v kolarnici. Takrat reže plug lepe brazde, kadar ga ravna vešča roka. Tudi s trto ni nič, ako jo pustiš, da raste po svoji volji. Lepo jo moraš okopati, obrezati, pričvrstiti h kolu, ji pognojiti zemljo — potem ti uspeva in rodi. Živina ti bo jalova in mršava, ako ji ne pokladaš o pravem in rednem času, ako se valja po gnoju, namesto da gnoj pomečeš iz hleva in zvoziš na njivo. Vse to ti je znano, kaj ne? In znano ti je zato, ker si se temu naučil. A gospoda vsega tega ne ve, ker pozna pero in ne pluga. S peresom orje po papirju, a bedak tisti, ki bi šel s peresom orat njivo ali ki bi šel črešnjo cepit na hruško. Tako mora človek svoje znanje prav upotrebljati, potem mu je v korist in potem spozna njegovo vrednost!"

"To je resnična!" se je oglasil eden. "Saj vidimo pri tebi, da ti gre dobro, ker imaš pamet v glavi."

"Dobro — no, hvala Bogu, vsaj tako, da človek živi!" je dejal oni. "Tisto je res! Nič nimam dolga, v dimu je zmeraj kos mesa in v klati zmeraj sod vina, tudi za tobak mi ni treba jemati za denarje. Jaz se pa tudi nisem vdajal Illkim vabilom, nisem hotel piti njegovega vina, ker je tisto vino imelo moč, da je ubijalo pamet in zapelje oči. Zato pa ste šli drugemu pobijat okna, nazgaste da si sebe naklestili po zadnji oplati. He, kdaj se kažite knjiga! Kakor Zavinščak: Njega je oče poslal v Metliko, pa sem ga videl: Aka Žoto — zakaj ne tudi jaz! In dvakrat sem se odvedel s doma in sem se — skoro pa kol — pridružil v metliško kolo. Doma je pač [illegible] bil pametnja, a jaz sem se vrnil [illegible] . . . [illegible] . . . teže in [illegible]. Vi pa ste se mi zmehkoba [illegible] imeli za bedake, ker se vam je zdelo [illegible] in [illegible] pri na pali kmetje, pego se [illegible] a [illegible] in [illegible]."

[illegible] na [illegible] na [illegible]. V živo se je [illegible] gvarnikove besede.

[illegible] govarjal [illegible] tuhnil [illegible] na oči in se [illegible] lo [illegible].

[illegible] in [illegible] na [illegible].

"Ti pa [illegible] kakor [illegible] ne [illegible] dnem," se je [illegible].

Oni pa [illegible] Vedel je [illegible] in nalogotavil vsem za vsoj dnem je bil naer [illegible] drugo.

"Ja, [illegible] pametni, vidiš," je rekel [illegible] [illegible] . . . [illegible] . . . [illegible] . . .